

UMZINGELI, AZ ÁLMODÓ VADÁSZ

ÍRTA: BIERNACZKY SZILÁRD

Zulu – vajon mit jelenthet ez a szó a magyar olvasónak? Reménykedünk abban, hogy ma már számosan vannak olyanok, akik tudják, hogy egy nagy (lélekszámát tekintve már a magyarokét meghaladó) dél-afrikai népről van szó. Akik, tesszük hozzá, igen sajátos történelemmel rendelkeznek. A 17-18. században felbukkanó és főleg Natalban szétszórta élő, bantu zulu vagy azzal rokon dialektusokat beszélő etnikai csoportokat (törzseket, frátriákat) nagy kegyetlenséggel, de igen céltudatosan és eredményesen „veri egybe” a szinte ismeretlenségből, megtört állapotból előbukkanó Chaka vagy Shaka, akit az irodalomban egyrészt gyakran zulu Napóleonként emlegetnek. Másrészt viszont mint az általa egységesített bantu népeiségekből törzsi királyságot, pre-állami formációt megteremtő történelmi figura: személyében és tetteiben a tegnapi és mai afrikai nemzeti identitásnak is forrásává vált és válik.

No és, elkerül a dél-afrikai magyar követségre egy kolléga Fábíán Zoltán személyében, aki nyitott szemmel körülnéz, aztán egyszer csak egy „szép” regény nyel ajándékozza meg az egzotikumra mindig is éhes hazai olvasót. A főszereplő Umzingeli nem más, mint egy zulu vadász, aki a pre-shakai korra emlékeztetően éli egy kisebb törzsi közösség életét, amely egyszer csak e „történelem-előtti” világra nagyon is jellemző módon összeütközésbe kerül egy szomszéd csoporttal. És főszereplőnk ekkor átéli települése (kraalja) pusztulását. Az eleinte ügyetlenkedő, helyét kereső, kötelező vadász sikereit sikertelenül hajszólo ifjú harcos szinte a szemünk előtt: felnőtté, utóbb törzsi csoportja hőségé válik. Megmenti a falu népét, és visszacszerzi a csoport öregedő főnöke lányát, aki a felesége lesz.

A szerző legnagyobb érdeme – túl azon, hogy meseszövése kezdő író létére is példás –, néprajzi-etnológiai szempontból is „hitelesnek mondható” történetet perget le a szemünk előtt. Tehát nem egzotikus, hanem szinte belülről jövő képet alkot egy tőle (tőlünk) lényegében idegen világról.

Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a regényben ne érvényesülnének „vadászgondolattal” is átszótt elbeszélői eszközök: a hosszú oldalakon át ügyetlenkedő, de a kötelező siker érdekében újabb meg újabb vadúzó kísérletekre vállalkozó főhős minduntalan megszólítja (képzelt formában) őseit, tanácsot kérve tőlük. És ezzel megidézi, életre hívja a zuluknál is érvényesülő őskultuszt mint a törzsi hitvilág jellegzetes megnyilvánulási formáját. Más kérdés, hogy ez (persze a meseszövése céljainak megfelelően) Fábíán könyvében kissé romantikusra sikerül. Hiszen a zuluk,

mint számos más földművelő vagy pásztornép Afrikában, csak remélik az ősök szerteszét kóborló vagy éppen (a faluban, esetleg éppen körülötte lévő) nyughelyére megtért lelkeinek segítségét. Ugyanakkor félnek, tartanak is tőlük, és minduntalan áldozatot mutatnak be nekik. Vagyis a Fábán által írói eszközökkel bemutatott, ősök nyújtotta atyai segítségnyújtás a valóságban nem létezik.

Végül is a regény – bár irodalmi-művészeti szinten ez a megoldás sem támaszt igazolhatatlan helyzetet – idillikus állapotokat festő megoldással zárul. A törzsi villongás mesésen szép megoldást nyer: az öreg törzsfő, bár az ifjú vadász leleményessége nyomán megtámadottból győztes féllé válik, bosszúállás nélkül zárja le a konfliktust, és ezzel erkölcsi magasságokba emelkedik.

A törzsi világ történelmének valósága azonban sajnos az a vélhetően már Shaka előtt is érvényesülő, majd a Shaka-korszakban felerősödő, időről időre, alkalomhoz kötődően érvényesülő kegyetlen barbárság, amely, valljuk meg őszintén, az egész európai ókort és középkort is mélyen áthatotta.

Józsa Fábán

Umzingeli, az álmodó vadász

Illusztrálta Szekeres Ildó
Budapest, Nimród Vadászújság, 144 old.

